

ПОРЕДИЦА

ПОЕТИ
РОМАН-
ТИЦИ

ХЕРМАН
ХЕСЕ
ЛИРИКА

ХЕРМАН
ХЕСЕ
ЛИРИКА

Превод от немски
Христо Маринов

Аб
*Издателско
Ателие*

Всички права са запазени. Не е разрешено публикуването на части от книгата под каквато и да е форма – електронна, механична, фотокопирна или по друг начин – без писменото разрешение на издателството.

© Херман Хесе, автор

© Христо Маринов, съставител и преводач

© Светлозар Писаров-Белката, художник

© Издателско ателие А⁶

СЪДЪРЖАНИЕ

Степени	9
Твърди хора	10
Книги	11
В мъглата	12
Пролет	13
При заспиване	14
Септември	15
Смъртта промъква се в града	16
Не можеш повече да чуваш	17
Царството на смъртта	18
Бедни хора	19
Съвет	20
Проклятието на младостта	21
Ще бъда мъртъв утре	22
Сън	23
Минават тежко дните	24
На меланхолията	25
За Нинон	26
Степен вълк	27
За смъртта на едно малко дете	29
Поука	30
Мъжът на петдесет	31
Размисъл	32
Най-тъмни часове	34
Животът, който сам избрах	35
Самотна нощ	37
Към къщи в късна вечер	38
Търпението е най-тежко	39
Смъртна песен на поета	40
Болест	41
Самота	42

Нощ	43
Път навътре	44
Сбогом, свят!	45
Тъга	46
Час	47
Краят на поета	48
Как бързо всичко отминава	49
Че често с лека болка	50
Флейтови звуци	51
Странникът през късна есен	52
Спомен	53
Есен	54
Всяка смърт	55
Разочарован	56
При новината за смъртта на един приятел	57
Някъде	58
Подранила есен	59
Раздяла	60
Нощем	61
Остаряване	62
Щастие	63
Нощта	64
Над планината	65
Планини в нощта	66
Утеха	67
И всяка нощ е този сън	68
Гавот	69
Към целта	70
Връщане вкъщи в полунощ	71
Знам, нощем ти вървиш	72
Смъртта като въдичар	73
Жертва на болките	74
Нощем	75
Отвратителен сън	76
Без почивка	77
Детството	78

Съдба	79
Октомври	80
Без любов	81
Връщане от кръчмата	82
Познато ли ти е това	83
Философия	84
Чужд град	85
Късно на улицата	86
Уморена вечер	87
Старецът и ръцете му	88
Наблюдател	89
Тихото гробище	90
Излъгал	91
Нощен ход	92
На моста	93
Понякога	94
Психология	95
Облачна нощ	96
Обрат	97
Самотният към Бог	98
Пробуждане	101
Примирение	102
Замиране	103
На моя брат	104
На края	105
Скъргането на един пречупен клон	106
Херман Хесе – живот в дати	107

СТЕПЕНИ

Тъй както дивни цветове изтпяват
и в старост се обръща младостта,
тъй мъдрост, добродетел процъфтяват
и са безсилни те пред вечността.

Сърцето трябва все да е готово
при мощен повик на живот сега
да се сбогува, да поеме ново
начало, но със смелост, без тъга.
Че във началото магия грее,
като подтиква всичко да живее.

Да бродим трябва през пространства нови,
далеч от мир, удобство на покой,
разкъсва мировият дух окови,
въздига степен подир степен той.

Заплашват ни отпускане и слабост,
привържем ли се към житейски кът,
отхвърлил би парализа в нерадост
готовият да тръгне пак на път.

Обширни царства може да отключи
смъртта, щом взрем се в нейното лице –
житейски повик няма да приключи...
Сбогувай се и оздравей, сърце!

ТВЪРДИ ХОРА

Тъй твърд е погледът ви, той желае
да вкаменява всичко тук навред,
ни блян най-малък в него не сияе,
съзира само настояще в лед.

Не може ли да блесне слънце живо
в пленените ви от ума сърца?
Не трябва ли да плачете горчиво,
че никога не сте били деца?

КНИГИ

Всички книги в този свят
щастие не ти даряват –
да се върнеш ти назад
тайно те те призовават.

Слънце и звезди, луна,
туй, което дух лелее –
ярка висша светлина, –
в теб единствено живее.

Мъдростта, която ти
търси в книги бележити,
тук от всеки лист блести,
че сега принадлежи ти.

В МЪГЛАТА

Особено е да вървиш в мъглата,
тъй сам е всеки камък, всеки храст,
самотно е дърво сред дървесата,
сам всеки е в подобен час.

Аз имал съм приятели, отрада,
когато бе животът ясен, лек,
сега, когато тук мъглата пада,
не виждам никъде човек.

Да, истина е, който не познава
разделящия го от всичко мрак –
тъй леко, неизменно, – той остава
от мъдростта далече пак.

Особено е да вървиш в мъглата,
животът е безкрайна самота.
Човек не знае близък на земята
и всеки тъй е сам в света.

ПРОЛЕТ

Във гробниците в студ и мрак
мечтаех дълго аз унесен
за цветове и топъл зрак,
за дивната ти птича песен.

Открита си сега пред мен,
блестиш прекрасно в светлината,
а аз се чувствам тъй блажен
пред чудото на красотата.

Познаваш ме отново ти
и пак примамваш ме копнежно,
през сетивата ми трепти
присъствието ти тъй нежно.

ПРИ ЗАСПИВАНЕ

Тъй морен съм от този ден и
горещите копнежи, те
нощта да срещнат – охладени –
приветливо като дете.

Ръце, оставяйте делата,
забравяй, ум, мисловен път,
че искат вече сетивата
пак в дрямка да се потопят.

Душата иска да се рее
в свободен полет – в самота, –
хилядократно да живее
в магическия кръг в нощта.

СЕПТЕМВРИ

Облива хладен дъжд цветята,
градината ломи тъга.
Пред края тъжен в тишината
изтръпва лятото сега.

Акация листа от злато
отронва – сякаш лек саван.
Усмивва се учуденото лято
на мрящия градински блян.

При розите се то забавя,
копнеещо за мир,
в умората очи тогава
затваря най-подир.

СМЪРТТА ПРОМЪКВА СЕ В ГРАДА

Смъртта промъква се в града и нощ е.
Един прозорец свети, там един поет
над лист със стихове седи все още –
до късно той будува – болен, блед.

Смъртта прозореца сега притвори,
загася слабата му светлина.
Едничък дъх, последен морен взор и
градът, домът потъват в тъмнина.

НЕ МОЖЕШ ПОВЕЧЕ ДА ЧУВАШ

Не можеш повече да чуваш,
когато леко аз
докосвам струните с лъка,
зовящ те в този час.

Не можеш повече да виждаш,
щом късно през нощта
все още лампата гори
над моите листа.

Не можеш да съзреш цветята,
засаждани от мен
в градината за теб
в самотен тъжен ден.

Ала щом моята цигулка
будува в нощен мрак,
усещам често, че си близо
до мен, любима, пак.

ЦАРСТВОТО НА СМЪРТТА

В дома ми нощ навлезе вече
и духовете от деня
останаха така далече.
Угасна всяка светлина.

И празен виждам аз бокала –
той бе за мене благодат, –
главата ми е побеляла.
Които любих, в гроба спят.

И в царството си съм, додето
със пурпур се покривам аз.
Градините са в сняг, небето
е пепеляво в този час.

Главата тръска ми тогава
среброто си във ветрове.
Пазач будува, отброява
безбройни мъртви часове.

БЕДНИ ХОРА

Листопад и вятър – те
спират пътя ми суров.
И не зная аз, дете,
ще открием ли покров.

Ще вървиш ти също сам
в скръб, умора, вятър див,
ала пак дали, не знам,
ще съм аз тогава жив.

СЪВЕТ

Младежо, сам търси пътеки
и нека продължа сега.
Че пътят дълъг е, нелек и
изпълнен с болка и тъга.

Върви ти с други по земята,
че гладък, лек е пътят там.
Сега желая в самотата
в молитва да потъна сам.

И щом ме на върха съзреш, не
завиждай ти на моя път.
Небето, мислиш, ще ме срещне,
аз виждам – беше хълм върхът.

ПРОКЛЯТИЕТО НА МЛАДОСТТА

Навежда морно лятото глава,
в морета гледа то лика си блед.
И прашен, смъртно уморен и клет
по сенчеста алея аз вървя.

В тополите подухват ветрове,
зад мен небето грее с цвят червен,
а нощните тревоги са пред мен...
Здрачаване навред е, смърт снове.

Вървя аз прашен, уморен и клет,
зад мен се колебае младостта,
главица прелестна навежда тя,
не иска с мен да продължи напред.

ЩЕ БЪДА МЪРТЪВ УТРЕ

Прекрасна мисъл ме владее,
че в погледа ми ще угасне всеки зрак,
че няма също да копнее
за обич и любов сърцето пак.
Тогава някой, който ме познава,
воала на живота мой
ще вдигне да ме подиграва.
На други ще доказва той,
че лош съм бил, не съм бил и забавен,
един лъжец, суетен и поет.
А вдругиден, когато съм забравен,
ще бъде някой друг така проклет.
Тъй пада в някой свят
звезда от злато пак от небесата
и почват всички да реват
за нея, за звездата,
угаснала в нечакан ранен час.
Звездата бях самият аз.
Ще плаче моето момиче, знам.
Ще дойдат други вкъщи и ще пеят,
ще я раздумват те на чашка там
и на живота ми ще се надсмеят.
С червени топли устни ще е тя.
Да, утре ще ме прибере смъртта.

СЪН

Пробудих се от ужасяващ сън,
в леглото тръпна пред нощта навън.

Ах, моята душа ме ужасява,
че кобни образи от мрак явява.

Нима в съня извършеният грях
е мой? Или заблуда? Питам плах!

Каквото този тежък сън открива,
е моя същност, истина горчива.

Разбрах от неподкупена уста,
че опетнената ми е същността.

Душата ми е сякаш вледенена
пред силата на тази нощ студена.

Ах, освети ти, сладък, светъл ден,
каквото мракът е направил с мен!

Пробуждай с топлината на лъчите
ти пак на същността ми дълбините!

От ужаса на този кобен час
ме избави, дори да страдам аз!

МИНАВАТ ТЕЖКО ДНИТЕ

Минават тежко дните! Огън вече
не може да ме стопли, а от мен
животът сякаш отлетя далече,
от студ и празнота съм вцепенен.

Дори звездите скъпи от небето
ме гледат безутешно във нощта,
откакто преживях в сърцето,
че може да умре и любовта.

НА МЕЛАНХОЛИЯТА

Във вино сред приятели забрава
потърсих аз, от тебе ужасен.
В любовни страсти и житейска врява
бях аз, твой син неверен, потопен.

Но винаги прикрита ме следеше.
Във виното, което тъжно пих,
и в душните любовни нощи беше,
и в присмех, с който те възнаградих.

И в скута ти положих си главата,
когато върнах се, че само път
към теб е лутането по земята,
отказваща ми тих и мирен кът.

ЗА НИНОН

Че спираш за момент при мене,
в живота ми така нерад,
а във е радостно кипене
и чудните звезди блестят;

че в този свят на суета ти
познаваш център, туй за мен
превръща теб и любовта ти
в духа така добър, свещен.

Звездата, скрита за земята,
предчувстваш в мойта тъмнина,
напомня любовта ти свята
житейска сладка същина.

СТЕПЕН ВЪЛК

Аз, степен вълк, се скитам във горите,
светът дълбоко е потънал в сняг.
Политат гарваните от брезите,
но ни сърна, ни заек в този мрак!

Сърни обичам, само да открия
едничка, че души ме адски глад!
В месото крехко зъби аз да впия –
най-хубаво нещо в този свят.

Бих бил добър към моята любима,
ще пия кръв от нежния гръклян,
ще вия в ледената черна зима
безкрай, от луда радост обладан.

Дори на зайче ще се радвам вече,
тъй сладка е плътта му в нощен час –
нима съм разделен така далече
от всички радости в живота аз?

Опашката ми – вече посивяла,
пред взора ми е плътна пелена.
Жена ми от години е умряла.
Тъй скитам се, мечтая за сърна,

за зайче в тъмнината непрогледна,
неспирно ще се тътря все напред;
понесъл съм си аз душата бедна
към дявола в нощта, скована в лед.

ЗА СМЪРТТА НА ЕДНО МАЛКО ДЕТЕ

Отиде си ти, без да преживее
душата ти, дете, през земни дни
това, което още леко тлее
във непотребните ни старини.

Едничък дъх и миг, и въздух пресен,
и светлина ти вкуси, ала бе
духът ти скоро от това потресен;
и спиш за всичко под това небе.

Но може би в дъха, в мига видя ти
игри, любви и блаженство, ад,
които са в живота ни познати,
и ужасено върна се назад.

Щом някога загаснат ни очите,
ще сме прозрели може би, че те
не са видели в бързея на дните
от твоите нещо повече, дете.

ПОУКА

Мой сине, знай, без никаква надежда,
илюзия са земните слова,
най-честни относително изглежда
сме в люлката и в гроба след това.

По-късно на предците сме на гости,
тъй мъдри, пълни с хладна яснота,
кънтим там истината с кухи кости,
забравили лъжа и суета.

МЪЖЪТ НА ПЕТДЕСЕТ

От люлката до гроба има
години петдесет. Тогава
смъртта пристига и ни взима.
Че изкуфява, кисел става
човекът, вече затъпял,
почти без зъби, посивял.
Косата му неспирно пада
и вместо по девойка млада
да тръпне, в тягостен покой
чете на Гьоте книга той.

Ала отново преди края
да уловя дете желая,
детенце с лъскави къдрици,
с очи – сияещи звездици,
да го притисна до гърдите,
да го целуна по страните...
А после, в Божието име,
о, смърт, ела и прибери ме.

РАЗМИСЪЛ

Божествен, вечен е духът.
Към Него ние, Негов образ, инструмент,
вървим по пътя, нашият копнеж е
да станем като Него,
да засияем в Неговата светлина!
Ала създадени сме земни, смъртни
и носим бремето на всяка твар.
Но майчински природата за нас се грижи,
земята кърми ни и ни предлага люлка, гроб.
Ала природата не удовлетворява
и бащински искрата на духа безсмъртен
прониква майчината ѝ магия,
превръща в мъж детето.
Гаси невинност, буди съвестта за битка.
Тъй между майка и баща,
тъй между тяло, дух забавя
творението крехкото дете.
Трепереща душата на човека,
способна като никое творение е тя
да страда, също на най-висшето: любов.
Трънлив е пътят на човека,
храна са му грехът, смъртта,
объркан често в тъмнината,
било би често по-добре за него
да не е бил създаван.

Ала копнежът му блести над него,
съдбата му е: светлината и духът.
И чувстваме, че него, застрашения обича
Все вечния с особена любов.
Затуй за нас, потънали в заблуди,
възможна любовта е, не омраза,
а търпеливата любов ни води
по близо до свещената ни цел.

НАЙ-ТЪМНИ ЧАСОВЕ

Това са часовете неразбрани!
Те спускат ни към дълбини в смъртта,
гасят надеждата у нас, държани
дълбоко в тайна песни от гърдата

изтръгват с болка. Ала тишината
и тежестта им учат ни безспир
на мъдрост и повеждат те душата
към вътрешния ѝ нетленен мир.

ЖИВОТЪТ, КОЙТО САМ ИЗБРАХ

Преди да се родя тук на земята,
показано ми бе как бих живял.
Очаквах ме нужда непозната,
страдание, разкъсващо без жал.
Порок, жадуващ да ме завладее,
заблуди, мъки чакаха ме там,
и ярост във душата да вилнее,
омраза и надменност, гордост, срам.

Но също чакаше щастливо време,
изпълнено със сладостни мечти,
когато няма вече жалба, бreme,
и благодатното небе блести.
Когато щедро любовта дарява
блаженство на човек, призван
на висше мислене да се отдава,
макар и към земята прикован.

Видях добро и зло, навред сновящи,
ужасните ми слабости дори,
и раните си бъдещи кървящи,
и помощта на ангели добри.
Когато наблюдавах бъднините,
чух същество да пита дали аз
приемам смело тежестта на дните,
че за решение било е час.

Пред мене цялото туй зло стоеше –
“Да преживея всичко съм готов!” –
решителният отговор гласеше.
Така пристъпих аз в живота нов.
Приех съдбата тихо. Не роптая,
когато често съм обременен
с безброй неща, които не желая –
приел съм ги преди да съм роден.

САМОТНА НОЩ

О, мои братя, по земята
познали мъка и беди,
жадуващи лек за душата
в далечни сфери на звезди,

в нощта така безмълвна звездна
в молитва склучили ръце,
на безутешни мъки бездна
открили в своето сърце,

низвергнати и все последни,
моряци без звезда навред,
с мен свързани скиталци бедни –
пратете ми сега привет!

КЪМ КЪЩИ В КЪСНА ВЕЧЕР

Към къщи в късна вечер, без надежда,
отблъснат, влюбен аз вървя и взор
оправил съм в небе; оттам поглежда
блед Орион към земния простор!

И бързам да се хвърля на леглото,
измамен, сам и мъчен от безброй
изгарящи желания, защото
утеха търся в сънищен покой.

Изпращам с мъка дните пропиленни,
но знам, погубен в минали мечти:
в безкрайните тегла сме озарени
от блян, че смърт накрай ще долети.

ТЪРПЕНИЕТО Е НАЙ-ТЕЖКО

Търпението е най-тежко,
единственото, заслужаващо да се научи.
Природа и растеж,
напредък, мир
и красота в света
се основават на търпение,
нуждаят се от време, тишина
и упование.

СМЪРТНА ПЕСЕН НА ПОЕТА

В дома си скоро ще съм се прибрал,
напуснал всичката житейска кал.
И ще оставя скоро моите мощи
при другите в страна на вечни нощи.
Ще е изчезнал Хесе, тъй прочут,
и друг ще ползва неговия труд.

И после пак ще дойда на земята,
едно дете, наслада за душата,
дори и сбръчкан сух старик
ще е щастлив пред неговия лик.
Не ще се казва Хесе то обаче,
ще лочи, плюска само и ще плаче.
И при девойки млади ще лежа,
удавен в плътска чувствена лъжа.
А после ще ме отведе палачът
към кът, където властва само здрачът.

А после мога тук да дойда пак,
от майка някаква роден: глупак
или писател; ще плодя жените
и ще прекарвам монотонно дните...
Но по-добре да си остана нероден,
в отвъдното загубен, в нищо потопен.
И тъй на всичко туй ще може всеки
да се усмихва от сърце навеки.

БОЛЕСТ

О, нощ, добре дошла! Звезди, привет!
За сън копнея аз, будувам блед,
не мисля и не плача, не се смея.
За сън безкраен само аз копнея.
Ти, майко, знаеш как съм уморен,
с усмивка се навеждаш пак над мен.
О, майко, нека не се зазорява,
ден никога над мен да не огрява!
Лош, чужд е блясъкът му бял; вървях
по огнен път, в сърцето изгорях.
Води ме, нощ, в страната на покоя,
послушай с милост ти молбата моя.
Ръка ми дай сега, о, майко смърт,
в безкрайния ти взор да гледам твърд!

САМОТА

Как пътят тежък, тъмен и без край е,
но няма връщане, ни миг покой.
О, самота, щом някой стане твой,
от тебе смърт и радост ще узнае.

Копнеж гори; отдолу там в отрада
зове ни майчински светът; в любов
как натежал сега е този зов
и как е озарен той от наслада.

Вода на самотата който пие,
не знае вече роден мирен кът,
утеха сладостна по своя път
не може никога той да открие.

НОЩ

Нощ в стаята се настанява,
загасвам вече своята свещ,
тя като брат ме поздравява
и ме прегръща със копнеж.

Една носталгия обзе ни
и двама в тази тишина,
шептим за стари дни, огрени
от щастие и светлина.

ПЪТ НАВЪТРЕ

Навътре този, който път поеме
и предусети в размисъл дълбок
на мъдростта най-същностното семе,
избирайки умът му свят и Бог

за образ и подобие, делата
и мислите му могат да текат
в единство и в хармония с душата,
която ще съдържа Бог и свят.

СБОГОМ, СВЯТ!

Сега светът лежи в развалини,
а някога обичахме го ние,
смъртта за нас в оставащите дни
ужасни тайни повече не крие.

Не трябва да се хули в този миг,
че с хубост може пак да ни омае,
все още покрай неговия лик
прастарата магия пак витае.

За светските объркани игри
сме благодарни ние на разлъка,
с любов светът тъй щедро ни дари,
дари ни с много радости и мъка.

Но всичко свърши вече. Сбогом, свят!
И нека младост пак да те обвие.
От мъката, от твоята благодат
достатъчно преситени сме ние.

ТЪГА

Зелени вчера, съхнат днес листата,
единствено смъртта сама снове.
Неспирно от дървото на тъгата
сега тъй бавно падат цветовете.

Аз виждам как те падат, падат вече
по моята пътека като сняг,
заглъхват всички стъпки недалече,
навред — дълбока тишина и мрак.

В небето са изгаснали звездите,
а пък в сърцето липсва любовта,
в безмълвие сивеят далнините,
светът е стар, владее пустота.

Кой може да предпази днес душата
във времето на ледни страхове?
Неспирно от дървото на тъгата
сега тъй бавно падат цветовете.

ЧАС

За път и дело беше още време,
стоеше неоткритото пред мен
тъй чисто, ясно, непознано бreme,
додето не дойде и онзи ден.

Тъй трябваше да стане и накрая
дойде тъй краткият и душен час,
на младостта магичната омая
без жал отнесе надалеч от нас.

КРАЯТ НА ПОЕТА

Загаснала е светлината вече.
Седя над листите до късно, тих –
върви мъжът с косата недалече, –
в ръцете се разпада всеки стих.

Горя написаното в тишината,
желая сън, ала не идва той;
къде е отлетял, откак съдбата
лиши ме от утеха и покой?

Към смърт стреми се всичко сътворено.
Горете, стихове! Как в пепел, в прах
обръщате се бързо, примирено.
О, колко дълго вече аз живях!

Немирна и гореща кръв, гасни ти,
умирането е блаженство, дар,
завръщане в родината; пръсни ти,
сърце, в небе високо своята жар!

КАК БЪРЗО ВСИЧКО ОТМИНАВА

Дете доскоро бях
и тъй високо аз се смях,
а днес съм старец побелял,
прегърбен, с празен поглед, изкуфял.
Как бързо всичко отминава, ах!
До вчера бях щастлив човек,
днес идиот съм, утре съм в ковчег!
Ако не ми изменя моята любима
и ако в погледа и обич още има,
по уличките ще си ходя с песен,
а нощем ще се радвам на съня чудесен.
Но щом жена те изоставя,
младежо, ти загубен си тогава.
С уиски се снабди и слушай твърд,
туй значи: отстъпление и смърт!

ЧЕ ЧЕСТО С ЛЕКА БОЛКА

Че често с лека болка във гърдите
вървя в полетата в зеленина,
високо вдигнал взор към висините,
към облаци, облени в светлина;

че вече често трябва да се спирам
в градината с деца, притихнал, блед,
в далечината дълго да се вирам
напразно за приятелски привет;

че вече завист да тая не мога
към чужд успех, че хорски зли слова
не вдигат в мене ярост и тревога –
ах, есен ли е или смърт това?

ФЛЕЙТОВИ ЗВУЦИ

През дървесата в нощната омая
прозорец от светлик е озарен,
един флейтист в невидимата стая
изправен е и свири вдъхновен.

Една прастара песен се излива
тъй благо в мрака, сякаш всеки кът
превръща се в родината ни жива
и сякаш извървян е всеки път.

Световният скрит смисъл се явява
в дъха му; на магическия звук
сърцето волно се отдава; става
и всяко време настояще тук.

СТРАННИКЪТ ПРЕЗ КЪСНА ЕСЕН

В гората през оголените клони
в простора сив се сипе първи сняг.
Той пада, пада. Как е тих светът!
Ни звук от лист, ни птица по дървета,
а само белота и сивота и тишина.

А също странникът, пребродил
земи безбройни с лютня, с песен,
е занемял, от радост уморен,
от странстване и песни уморен.
Потръпва той, от висините сиви и студени
навява сън. И леко пада, пада сняг...

Говори още от далечна пролет
и излиняла лятна радост спомен
със смътни образи:
черешови листа в искряща синева,
кафяво-златна пеперуда пърха на стебло;
от хладна влажна лятна горска нощ
копнежно птича песен се понася...
От образите странникът е завладян:
Как бе красиво всичко! Някои все още
потрепват, блесват и изчезват:
един тъй сладък поглед на любима,
среднощна буря и светкавица и гръм,
и флейтов звук от чуждия прозорец,
и остър вик на сойка в утринния лес...

СПОМЕН

За бъдещето който разсъждава,
в живота цел и смисъл има той,
стремително на дело се отдава,
ала не знае никога покой.

Най-висшето обаче, най-голямо
е да се носим в бързия поток
на настояще. Тази милост само
се дава на децата и на Бог.

Ти, минало, храна си за поета,
утехата да продължи напред;
да бди неспирно в радост и несрета
е службата на верния поет.

Възражда се животът от руини,
повехналото разцъфтява пак
и в страхопочитание държи ни –
дарявайки ни сила – спомен благ.

Пак детско състояние в душите
по трудния си път да възродим,
за майките си да помислим в дните –
към туй призвани сме да се стремим.

ЕСЕН

О, птици, в този лес чудесен,
навявайки тъга,
потрепва сладката ви песен.
О, птици, бързайте сега!

Ще дойде скоро вятър, за да вее,
ще дойде смърт, за да коси навред,
сив призрак ще пристигне, ще се смее,
сърцата наши ще смразява лед.
И блясъка житейски, прелестта
в градината ще помрачи скръбта.

О, скъпи птици в дъхавия лес,
как близки сте ни, ах...
Щастливи нека пеем днес,
че скоро ще сме прах.

ВСЯКА СМЪРТ

От всяка смърт аз вече съм умирам,
от всяка смърт пак искам да умра.

Желая да изпитам
умирането на дървото,
на камъните в планината,
на пясъка и лятната трева,
на бедния кървящ човек.

Желая да се преродя във цвете,
в дърво, в трева, в овчар
и риба, в птица, в пеперуда.

От всяка форма
копнежът ми ще вдигне стъпала
към сетни болки,
към сетните човешки болки.

О, тръпнещ опнат лък,
щом на копнежа бесният юмрук
желае двата полюса в живота
в едно да сграбчи,
неспирно ти ще ме преследваш
между рождение и смърт
по път на болка и градеж,
по път възвишен на градеж.

РАЗОЧАРОВАН

Желаех пеперуди аз да хвана.
Сега е есен, всичко опустя.
Бях тръгнал, за да властвам над света,
но нищо вече днес не ми остана.

Да зъзна трябва вече на земята,
цъфтяла топло в моето сърце.
За да увехнат в моите ръце,
с такава жажда късал съм цветята.

Аз смятах за магическа градина
света и господарски се държах,
ала отдавна всичко туй отмина,
смъртта очаквам с други старци в страх.

ПРИ НОВИНАТА ЗА СМЪРТТА
НА ЕДИН ПРИЯТЕЛ
Бързо преходното вехне,
бързо се разпръскват сухите години.
И привидно вечните звезди
гледат с подигравка.

Духът единствен в нас
непоклатим играта гледа,
без подигравка и без болка.
За него са с еднаква стойност
и "преходност" и "вечност".

Ала сърцето
се бори и гори в любов,
отдава се то, вехнешо и крехко цвете,
на смъртния безкраен зов
и на любовния безкраен зов.

НЯКЪДЕ

Загубих се в житейската пустиня,
пропъшквам под товара си голям,
но някъде, забравена, аз знам
цъфтяща, хладна, сенчеста градина.

Аз зная на съня в далечините
места, където мир, покой царят,
а също дрямка, нощ: звезди искрят
в мечтаната родина на душите.

ПОДРАНИЛА ЕСЕН

Навред пустеят вече житни ниви,
листата сухи са и липсва плод,
прекършват есенните бури диви
на лятото последния живот.

Това, което днес държим в ръцете,
ще бъде скоро тъй далеч от нас,
как приказно и чудно всяко цвете
ще е изчезнало след някой час.

Ще се роди желание в сърцето
да срещне като цветето смъртта,
да не се свързва здраво с битието
и да не липсва празник в есента.

РАЗДЯЛА

Изсвирва влак през долина зелена;
ще отпътувам утре също аз.
Откъсва пак ръката заблудена
цветята сетни, вехнещи след час.

Раздялата е бурен – избуява
той на места, обичани от мен.
Родина мирна никой кът не става,
когато е от мене сътворен.

Родината да бъде във душата,
че другите са сродни със смъртта
и скоро ме оставят в самотата,
ако отдавал съм им любовта.

Положих семе в мене – ще вирее
и ще израства тихо то безспир;
ще съм напълно вкъщи, щом узрее
и вечното махало ще е в мир.

НОЩЕМ

Неспирна болка нощем ме гори.
След танци, смях, гуляи си отивам
пак в стаята и уморен заспивам,
но нямам миг покой в съня дори.
Тъй къс сънят е, а се будя в страх
и стихове пак пиша на хартия,
очите си горящи с пръсти трия.
Ах, Боже, всичко туй си е за смях!
Сред сънищните късове лежа;
притиснат към възглавници, желая
на нескончаемата мъка края,
че всичко е в живота ми лъжа.
Уиски в гърлото изливам аз;
удавена, душата тежко страда.
Ще изпълзи от бездната на ада
сияйна утринта и в ранен час
отново ужасяващият ден
ще хвърля поглед в греховете в мен.

ОСТАРЯВАНЕ

Това, което радост е било,
съзнава ли човек, че остарява,
превръща се във мъка и тепло,
но той теши се: всичко преминава.

Отричали доскоро дълг, закон,
сега обърнали сме ги умело
в желаната утеха и подслон –
доволни сме от ежедневно дело.

Ала утехата е суета.
Жадувайки за полет, предусеща –
зад време, аз – душата ни смъртта
и вдишва я с наслада най-гореща.

ЩАСТИЕ

Додето непрестанно се стремиш
към щастието с трепет неспокоен,
за него си незрял и недостоен.

Додето за загубено тъжиш
и гониш целите си, мир едва ли
ще знаеш, в плен на спорни идеали.

Ако с желанията се простиш
и цел и порив вече не познаваш,
щом щастието ти не назоваваш,

далеч ще си от мирови развой
и твоята душа ще е в покой.

НОЩТА

Усещам аз ношта като роднина,
били сме някога сестра и брат,
тогава имахме една родина,
подобни чувства в нас кипят.

Отново тя обгръща ме изцяло,
изпълнена като че ли с любов,
и после гали нежно мойто тяло,
и пита ме дали съм аз готов.

НАД ПЛАНИНАТА

Над планината
самотната луна бледнее,
отдавна мъртвата ми младост
във вечна лунна нощ живее.

На планината,
край гроба на една любима
отдавна мъртвата ми обич
витае с горест несравнима.

На планината,
до хладен храм, във ветрове
загубена молитва хлипа
пред мъртвите ми богове.

ПЛАНИНИ В НОЩТА

Тъмнее езерото, спи
тръстиката и шепне
в съня си.

Прострени по земята,
заплашват страшно планините.

Покой не знаят те.

Дълбоко дишат и една до друга
притиснати стоят.

Дълбоко дишат те, обременени
с неясни сили,
загубени в изяждаща ги страст.

УТЕХА

Безброй години изживях –
без смисъл беше мойта младост;
към нищото привързан бях
и то изпълваше ме с радост.

Чудати фигури безчет
до мене бурята довлече –
без тях ще продължа напред,
че те не са ми скъпи вече.

Потъват ли в далечина,
дълбоко чувства ми сърцето,
далеч над всички времена,
превратности на битието:

ни цел, ни смисъл имат те,
познават близко и далечно,
като играещо дете
те правят преходното вечно.

И ВСЯКА НОЩ Е ТОЗИ СЪН

Далечна, тиха си в съня.
Сърцето пламенно тупти –
о, майко, можеш ли сега
при мен отсам да дойдеш ти?

И всяка нощ е този сън.
Сърцето хлипащо тупти –
защо не искаш, майко, тук
при мен отсам да дойдеш ти?

ГАВОТ

В запусната градина пеят
цигулката и контрабас
и двама в такта се люлеят,
усмихнати, ала без страст.

Те мислят: преди много време
как друг, с копнеж, с тъга и с жар –
не знаещ сякаш земно бремене –
изпълнен беше танцът стар.

КЪМ ЦЕЛТА

Аз винаги безцелно съм вървял,
почивка никога не съм желал,
безкраен беше сякаш моят път.

Че в кръг съм бил, накрая осъзнах,
и уморен от странстване, видях,
че за промяна е дошъл денят.

Сега вървя аз бавно към целта,
че знам: на пътищата ми смъртта
стои и ми предлага мирен кът.

ВРЪЩАНЕ ВКЪЩИ В ПОЛУНОЩ

В дъждовна нощ, във спомени унесен,
се връщам в царството си – пристан тих, –
от вятъра осмиван, вкъщи, с песен,
при щастието си на сън и стих.

Живот, как грееш ти; сърце, как ясна
мелодията ти във мен ехти.
Сега за мене си, о, смъртта ужасна,
така далечна и тъй чужда ти.

Вратата, тихо пеещ, ще затворя –
дъждът шуми в градината навън, –
додето сладостни слова говоря,
че вътре чака дрямка, чака сън.

Дъждовна нощ, с духовен глас ти леко
ми пееш за живот и смърт безспир,
магически понасяш ме далеко,
където поривът познава мир.

Там чака майка ми. Сега детето
притиснала е тя на своята гърд;
загубвам се тъй леко там, където
в безкрая вечните звезди блестят.

ЗНАМ, НОЩЕМ ТИ ВЪРВИШ

Вървя по улицата късно често,
свел погледа си, бързаш, притеснен,
че можеш да се появиш пред мен
и да съзра лицето ти злочесто
и мъртвото си щастие ти как
от мене търсиш в тъмнината пак.

Знам, нощем ти вървиш, във страх присвита,
вървиш – в сърцата чужди будиш жал –
ти за пари, от пустота изпита.
Обувките ти целите са в кал...
Вървиш, в косите ти пак вятър вее,
не знаеш своят роден дом къде е.

СМЪРТТА КАТО ВЪДИЧАР

Седи и от живота ни улавя
смъртта с невидима и тънка връв.
Не може мъдрост с нея да се справя,
примамва ни магичната ѝ стръв.

От нея уловеният умело
се крие в пясък, в тиня, в черен мрак,
опитва се връвта да скъса смело –
ала смъртта е в него, не на бряг.

Той може, отърван, плах, в пропаст черна
да бъде скрит, далеч от радостта,
за да линее само в скръб безмерна,
че въдицата ѝ е в пропастта.

ЖАРТА НА БОЛКИТЕ

През скръб и разкаяние ме води
към дъното на ада моят път.
Там земен въздух, сини небосводи,
утеха и надежда не искрят.

О, майко, често в бурната си младост,
в най-сладостна измама потопен,
кълнях се в твоя хубав образ с радост,
днес с поглед на медуза гледащ в мен.

Когато всяка болка се изстрада
и лед и жар ме изгорят без жал,
ще съм преминал дъното на ада
и злият майчин лик ще е изтлял.

Смрачавай спомените мимолетни,
срази ме – не се браня вече, – ад!
И нека гасна в пламъците сетни
напълно и без връщане назад!

НОЩЕМ

Когато нощем носят ме вълните
и бледият проблясък на звездите
от морската вода се отразява,
напълно съм освободен тогава
от обич и дела, от спомен лих
и просто сам стоя и дишам, тих,
безспир от хладното море люлян,
и от безбройни светлини облян.

Но за приятелите мисля в този час,
в очите им очи потапям аз
и питам всекиго смирен:
"Все още ли си с мен?
Скръбта ми скръб ли е за теб, смъртта –
за тебе смърт? Сега от любовта
усещаш ли ти полъха в гърди?"
Мълчат спокойни тъмните води
и се усмихват... Не, към мене, клет,
не идва отговор или привет.

ОТВРАТИТЕЛЕН СЪН

Аз влизам в стаята. Лежи в леглото
старикът болен, има жалък вид,
ала не му съчувствам аз, защото
той винаги се вира в мен сърдит.
На него още никак не приличам,
не съм сухар, надут, а духовит,
житейските си радости обичам.

Той има прилика с мен в огледало –
извърщам бързо взор от моя лик, –
но по-добре изглеждам като цяло.
Не, нямам общо с болния старик!
Едва на петдесет години ставам,
далеч от отвратителния миг,
аз с порив нов по пътя продължавам.

Лежи старикът с кожа посивяла,
но сякаш постепенно взима власт
над волята ми той с усмивка вяла –
контрол изгубвам бавно час след час.
В страх в пустошта се вирам недалече –
на него заприличвам сякаш аз.
И е така: самият него аз съм вече...

БЕЗ ПОЧИВКА

Душа, о, птицо плаха, вечна,
да питаш трябва ти безспир:
Кога след мъка безчовечна
отново ще настъпи мир?

Аз зная, че отвъд едва ли
ще имаме покоя благ;
копнежът в същността ни пали
желание за земно пак.

Едва спасена, ще желаеш
страдания отново ти,
като звезда да засияеш
в пространствените широти.

ДЕТСТВОТО

Далечна моя долина,
в магия сякаш потопена,
от сенчестата си страна
душата ми, от скръб сломена,
ти утешаваш с поглед благ:
от мимолетен блян пленена,
по теб загубена е пак.

О, тъмна порта на смъртта,
ти, тъмен и потаен час,
ела, да мога аз
от ежедневна пустота
да се завърна в моята мечта.

СЪДБА

Отрано бяхме разделени
като разсърдени деца,
отбягвахме се, с овладени
от глупавия срам сърца.

И в разкаяние години
една след друга се редят,
ала в младежките градини
не води вече никой път.

ОКТОМВРИ

В червено, в жълто пременени,
дърветата в покой стоят,
от лека смърт са покосени,
не знаят скръб и сякаш спят.

Ти, есен, охлади в гърдите
последен пламък и заря,
и тихо да посрещна дните
на зимата – като в игра.

БЕЗ ЛЮБОВ

Край мене дни и нощи преминават
без радост, мъка, песен и дела,
напълно пусти, те наподобяват
изсъхнали листа през зима зла.

Как времето лети не виждам вече:
любовната звезда – повехнал цвят –
съзирам потъмняла там далече
в небето на живота ми нерад.

ВРЪЩАНЕ ОТ КРЪЧМАТА

Тъга напълно причудлива,
когато масата оставя,
нощта прохладна в мен излива,
като към къщи се отправя.

След вино сладко и червено
аз слушам вятърната песен
в умората си, вдъхновено,
като дете в мечти унесен.

Ту някакъв привет потаен,
ту тайнствен глас в далечината
или любовен зов незнаен
дочувам често в тъмнината.

Едничка кратка тиха радост
от звуците ще ме обземе –
нима това е лъх на младост,
изгубен преди много време?

ПОЗНАТО ЛИ ТИ Е ТОВА

Познато ли ти е това, кажи,
когато посред празнична забава
усещаш: нещо във гърдта тежи.
Замлъкваш ти и тръгваш си тогава.

И лягаш си, но не заспиваш ти –
внезапно мъка сякаш те раздира
и всяка радост в миг ще отлети.
И плачеш, ала никой не разбира.

ФИЛОСОФИЯ

От несъзнаваното към съзнаваното,
оттам обратно по безброй пътеки
към туй, което осъзнато знаем,
оттам прогонени без милост
в съмнение, във философия,
достигаме до първа степен на ирония.

И после чрез прилежно наблюдение,
чрез точно огледало
към вледеняващото помрачение ни носи
с ужасна и желязна сила
дълбоката и хладна бездна
на мирово презрение.

Обаче умно тя назад ни води
през тясната пукнатина на знанието
към старческо горчиво сладко щастие
на себепрезрение.

ЧУЖД ГРАД

Особена тъга ме завладява,
щом в град, напълно чужд, спящ в тъмнина,
самотен се разхождам; осветява
притихналите домове луна.

Над тихи кули облаци витаят,
поели безконечния си път,
и, сякаш мощни духове, желаят
отново да открият роден кът.

Внезапна скръб обзема ми душата,
в болезнена магия потопен,
вързопа си оставям на земята,
горчиво, дълго плача, покрусен.

КЪСНО НА УЛИЦАТА

Латерни в късна нощ се отразяват
по уличния навлажнен паваж;
как в този късен час се появяват
единствено скръб, болка, нощен страж.

Приветствам този, който тук будува,
и вас, живеещи в тегла и скръб,
и този, който празнично ликува,
и всеки брат, и всеки близък скъп.

УМОРЕНА ВЕЧЕР

Сподавено в листака
ломотят ветрове
и плачещо в шубрака
се сипят дъждове.

По зидове трошливи
мъх, папрати растат,
на прага старци сиви
в мълчание стоят.

Ръцете натежават,
вдървяват се безспир,
безволно се отдават
на вехнене и мир.

А врани лекокрили
надушват смъртен лъх
над равните могили,
обрасли с папрат, с мъх.

СТАРЕЦЪТ И РЪЦЕТЕ МУ

Дългата си нощ сега
той прекарва в скръб, в тъга,
чака буден с каменно лице,
гледа своите ръце,
схванати, вдървени,
роби уморени.
Тихичко се смее,
да ги буди той не смее.

По-усърдно са творили
от безбройни други, щом със сили
пълни са били. А още дело
има за извършване умело,
но, послушни, най-подир
искат пръст да станат, искат мир.
Морни са и вече сухи,
за да бъдат роби глухи.

Да не нарушава техния покой,
тихо се усмихва той.
Път житейски, пълен с мощ,
къс сега изглежда, тази нощ –
безконечна... Всички те,
дейните ръце на мъж, младеж, дете
гледат вечерта
и смъртта.

НАБЛЮДАТЕЛ

Сърдечна болка в оздравяла гръд –
в насладата от младостта далечна
да се отдавам: облачния път
с тих взор да гледам с радост безконечна.

Каквото аз видях и преживях,
високо с облаците отлетява,
от правила свободното без страх
според закони вечни заживява.

Аз гледам облаците с мирен взор,
те носят се във вечния простор.

ТИХОТО ГРОБИЩЕ

В нощ тиха селско гробище лежи,
там никой не будува, не тъжи
и никой будни нощи не познава.

Магия от родината лети
от теб към мен – в гръдта ми внасяш ти
мир, който с име не се назовава.

ИЗЛЪГАЛ

Излъгал съм ви аз, че остарявам,
живот жадува моето сърце,
на блянове младежки се отдавам,
щом видя женско хубаво лице.

Мечтая още за девойки млади,
добри и лоши, че съм аз готов
за диви танци и безчет наслади,
за жарки нощи, пълни със любов.

Мечтая за любима непозната,
прекрасна, чиста и с вълшебен глас,
като онази моя първа, свята,
зарад която плача още аз.

НОЩЕН ХОД

Ношта се спуска бавно и излива
над улиците глуха тишина,
със сънния си порив буря дива
ме тласка в непрогледна тъмнина.

В леглото си тя тежко прошумява,
ядосана след миналия ден,
единствено мир сякаш пожелава –
и аз съм като нея уморен.

Безмълвно странстване през нощи вечни –
това е общия ни път нелек, –
в земи напълно чужди и далечни,
но накъде, не знае туй човек.

НА МОСТА

На моста трябва често в тъмнината
да спирам, да стоя, надолу взрян
в копнеещия устрем на реката.
Къде се носи тя? Към дом мечтан?

Аз също скитах не една година
с копнежи жарки и незнаещ мир
с река и вятър, с облаци – родина,
почивка да открия най-подир.

Нататък – призовават часовете;
понесен съм сега в платно от лен.
Сбогувам се с реката, с ветровете –
къде ме носят? Към дома свещен?

ПОНЯКОГА

Понякога, когато птица пее,
когато куче лае в нечий двор
или пък вятър клоните люлее,
аз слушам дълго със спокоен взор.

Душата ми, в магия потопена,
лети в прастари времена назад,
когато вятър, птица вдъхновена
били са ми като сестра и брат.

В дърво и звяр и в облак се превръща
душата ми през този чуден час.
Ала преобразена тя се връща
и пита. Как да отговарям аз?

ПСИХОЛОГИЯ

Един омар в лангуста влюбен беше;
неподеленото му, любовта,
до скоро в несъзнаваното спеше
и се превърна в порив към смъртта.

И психологът случая разглежда,
намира го неясен и дълбок.
Омарът бяга, псува без надежда,
че хонорарът е така висок.

А психологът му се разгневява,
ала разбира – онзи е глупак;
главата му разумна размишлява
над случая известно време пак.

Откри любовна радост на земята
омарът пак, без лекар оздравял,
но лекарят му в грижите, в тъгата
един комплекс паричен е прозрял.

ОБЛАЧНА НОЩ

Ти, облачна, любима моя нощ,
как буря дървесата ти люлее,
как смъртният пленяващ ме разкош
във бурния ти ритъм пламенее.

Ти, песен на тъгата и скръбта,
на мислите за смърт, добре аз зная
потайната и дива красота
на тъжната ти тонова омая.

Как някога, когато бях младеж,
изпълни ми ти с черна скръб душата;
без сладост днес, по-тъжна, без копнеж,
туй болката е – стара и позната.

ОБРАТ

Светът отдавна не цъфти за мене,
ни вятър, нито птици ме зоват.
И безнадеждно пътят ми стеснен е,
приятели със мене не вървят.

Щом взра се в долината тъй красива,
в която младостта си преживях,
сърцето ми изпълва скръб горчива,
опасност дебне ме, усещам страх.

Но спусна ли се в нея пак, тогава,
с носталгия безкрайна в мойта гръд,
за кратък миг могъл бих да забавя
смъртта, витаеща над моя път.

САМОТНИЯТ КЪМ БОГ

От вятър тласкан, необичан, изоставен,
стоя сам във враждебна нощ.
В гърдите чувствам тежест,
изпълнен съм с горчивина,
когато мисля аз за Теб, сляп Бог,
изпълнен с ужас,
създаващ само неразбрано.
Защо оставяш Ти, щом имаш власт,
защо оставяш да се наслаждават
свине и кучета на щастие, което
за благородния не е достъпно?
Защо бичуваш мене, който Те обича,
в нощта ме гониш сам,
защо отнемаш ми това,
което на последния презрян предлагаш?
Оплаквал съм се рядко, а по-рядко
проклинал съм Те в гняв.
Години, докато свещеник бях,
обичах Те и Господар и Бог зовях Те.
В Теб виждах смисъла, короната на мойто битие.
Вървях, дори и в мрака често,
стремящ се към доброто, а целта ми висша
бе чистотата, любовта.
Ала не ми изпълни Ти,
усмихващ се на моите врагове,
дори една мечта,
дори една молба!

Освен борба и работа не знаех друго,
додето горе в радостния дом
звучаха песни, танци.
О, как, Мъчителю, веднъж,
когато аз с надежда сляпа, с пълна вяра
отдадох се на нежната любов,
как Ти обсипа ме със подигравки в присмех,
та разярен избягах,
от женски смях сподирян;
самотен и без вяра в щастие,
без сън в нощта, в съмнение вървях
през този свят, без Бог.
Но въпреки това, о, Боже,
когато Твоят пръст дълбоко
със сляпо удоволствие във раните ми рови,
не трябва да ме караш да унивам,
в праха да коленича, да ме виждаш в сълзи.
Защото твоето желание потайно
звучи непобедимо в моето сърце!
Живота да обичам,
живота си безсмислен
безсмислено и диво да обичам
не съм отвикнал никога напълно
в преследване и в изкушение.
Теб, Твоите непостоянни пътища обича
сърцето ми, додето то Те подиграва.

Обичам Те, да, Боже, и обичам
объркания свят, от Тебе лошо управляван...
Отгоре, там, където радостта кипи,
към мен долитат смехове и песни
и женски вик и звук сребрист от чаши.
Ала с наслада по-голяма,
по-сладко, по-опиянено
от тези там, потънали в доволство,
гори в нещастната ми гладна гръд
любов към този мой живот!
Изтръсквам в гняв
умората от взора си, не знаещ сън,
душата ненаситна с жадни сетива
поглъща нощ и вятър
и звезден блясък, облачните планини.

ПРОБУЖДАНЕ

Покой се стеле във,
обгръща кули тишина,
напълно всяка болка избледня,
душата ми е потопена в сън.

Ала сега се будя пак
в дълбок и плътен мрак.
Нощта се спусна и сърцето,
пробудено от мир ленив,
от страсти пламенни обзето,
от страсти на лекуваните рани,
освободени днес и пак желани,
забива плахо в ритъм див.

Душа, пробудена си ти?
Мирът далеч от теб лети,
че нова буря пак вилнее.
Душата трепне и се смее
нагоре към звездите вечни,
към сродниците си далечни.

ПРИМИРЕНИЕ

Пребродилият краища безчет,
не трепва пред стрелката, щом напред
му сочи път последен, непознат.

Еднакъв всеки път е – знае той –
и този тук не води към покой,
в страна на щастие и благодат.

Стрелката – знае – в неговата гръд
посочва същия неравен път
към нова болка в стария му свят.

ЗАМИРАНЕ

Щом виждам да играят във децата,
но вече не разбирам аз играта,
смеха им чужд и глупав го намирам,
от злия враг това е, ах, разбирам –
а мислех го от мене тъй далече, –
едно напомняне, замряло вече.

Щом влюбени по пътя си съзирам,
ала доволен вкъщи се прибирам,
без да усещам райските копнежи,
ах, отказ тих това е от стремежи,
от пориви на младостта сърдечни,
отричане на идеали вечни.

Щом хулна реч до мене долетява,
ала изобщо тя не ме смущава,
оставям всичко, както е прието,
тогава трепва нещо пак в сърцето,
без скръб и болка, в тишина студена,
и чезне светлината му свещена.

НА МОЯ БРАТ

Щом виждаме пак нашата родина,
през стаи омагьосани вървим
и в старата тъй прелестна градина,
където сме играли, ще стоим.

От всичките богатства под небето,
които взели сме, да възхити
не може вече никое сърцето,
щом гробищна камбана проехти.

Вървим и днес по старите пътеки
на дните детски, пълни сме с тъга;
те чужди са ни вече и нелеки –
красива сага сякаш са сега.

Ах, всичко туй, което предстои ни,
не носи вече блясъка свещен
от времето на детските години
на щастие, сияло ден след ден.

НА КРАЯ

Мъждукащият плам пак просиява –
примамваше ме той към радостта;
подагра в пръстите ми пропълзява –
внезапно съм отново в пустошта.

Вълк степен, аз багажа стягам,
презирам празничния земен рай,
че нужно е отново да избягам
в степта, където чака моят край.

Но сбогом, светска радост и наслада,
салони, танци, прелестни жени,
че зад завесата, която пада,
ме чакат сиви, пълни с ужас дни.

Към враговете си вървя смутено
и нужда стиска ме в юмрука твърд.
А в ритъм див сърцето ужасено
очаква непрестанно своята смърт.

СКЪРЦАНЕТО НА ЕДИН ПРЕЧУПЕН КЛОН

Един пречупен клон,
приведен от години вече,
във вятъра проскърцва сухо
скръбта и болката си, без кора
и без листа, оголен, пепеляв,
за дълго съществуване, за дълго
умиране напълно уморен.
Звучи тъй жилаво и твърдо песента му.
Звучеше упорито, тайно, плахо
туй лято още
и тази зима пак.

Херман Хесе – живот в дати

- 1877 На 2 юли в германския град Калв се ражда Херман Хесе. Бащата, Йоханес Хесе, е пиетистки проповедник, германец от естонски произход. Майката, Мари Гундерт, от швейцарско-швабско потекло, е родена в Индия, в семейството на мисионер.
- 1880 Семейството се премества в Базел, където бащата издава мисионерско списание.
- 1882 Х. Хесе тръгва на училище в Базел.
- 1886 Семейството се завръща в Калв.
- 1890 Х. Хесе постъпва в Латинското училище в Гьопинген.
- 1891 Х. Хесе е приет в евангелистко-теологичната семинария в Маулброн.
- 1892 Бяга от семинарията. Прави опит за самоубийство. Изпада в тежка нервна и светогледна криза. Влиза в конфликт с родителите си. Преминува през няколко лечебни заведения. Решава да стане писател.
- 1893 Започва работа като чирак в книжарницата в Еслинген, но след три дни напуска. Усилено изучава немската литература от XVIII век.
- 1894 Чиракува в часовникарска работилница в Калв.
- 1895 Започва тригодишна практика в книжарницата на Хекенбауер в Тюбинген. Увлича се по немския романтизъм.
- 1898 Завършва практиката си и остава на работа в книжарницата. Издателство "Пирсон" публикува първата стихосбирка на Х. Хесе "Романтични песни".
- 1899 Х. Хесе става книжар в Базел. Издава книгата с детски спомени "Час след полунощ". Чете Ницше, Щорм, Келер, Ибсен.
- 1900 Х. Хесе започва търговия с антикварни книги.

- 1901 Първо пътуване из Италия. В Базел е издадена книгата му "Записки и стихотворения от наследството на Херман Лаушер".
- 1902 Умира майката на Х. Х. Томче "Стихове" излиза в Хам.
- 1903 Второ пътуване из Италия. Среща бъдещата си съпруга Мария Бернули.
- 1904 Оженва се за швейцарката Мария Бернули. Заселват се в селцето Гайенхофен край Боденското езеро. Следващото десетилетие Х. Х. нарича "бюргерската епоха от моя живот". Издава романа "Петер Каменцинд". Получава наградата "Бауернфелд". Отдава се изцяло на писателството.
- 1905 Ражда се синът му Бруно.
- 1906 Издава романа "Под колелото".
- 1907 Х. Х. си построява къща в Гайенхофен. Става съиздател на ляволибералното сп. "Мерц", основано в същата година от Алберт Ланген.
- 1909 Ражда се синът му Хайнер. Х. Х. започва да пътува, като изнася беседи и доклади. Говори например за Фауст и Заратустра в много градове на Германия и Швейцария, в Прага, Виена, Страсбург.
- 1910 Излиза романът му "Гертруд".
- 1911 Ражда се синът му Мартин. Х. Х. предприема пътешествие до Индия, за да избяга от семейните конфликти и потискащото го всекидневие. Преживеният там период на пречистване намира израз по-късно в повестта "Сидхарта".
- 1912 Х. Х. се заселва заедно със семейството си в Остермундиген край Берн. Пътува из Европа.
- 1913 Запознава се с теорията на психоанализата. Излиза сборникът от Индия – пътеписи, стихове и разкази, озаглавен Европейците.

- 1914 На 3 ноември Х. Х. публикува в "Нойе цюрхер цайтунг" първата си антивоенна статия под заглавие "О, приятели, не тези тонове!" Предрича поражението на Германия. Излиза романът му "Росхалде".
- 1915 Начало на кореспонденцията му с Ромен Ролан. Издава повестта "Кнулп". Постъпва като доброволец в германското посолство в Берн, където работи в помощ на военнопленниците.
- 1916 Умира бащата на Х. Х. Писателят изпада в тежка нервна криза. Подлага се на лечение с психоанализа.
- 1917 Тежкото психическо заболяване на жена му прави съвместния им живот невъзможен. Х. Х. публикува множество антивоенни статии.
- 1918 Х. Х. напуска службата в Берн, разделя се с жена си и скъсва окончателно с бюргерския начин на живот. Заселва се в градчето Монтаньола край Лугано. Начало на творчески подем. Става съиздател на младежкото сп. "Vivos voco" Под псевдонима Емил Синклер издава романа "Демиан".
- 1920 Излиза новелата "Последното лято на Клингзор", както и книгата "Пътешествие", илюстрирана с 14 цветни акварела на Х. Х.
- 1922 Излиза повестта "Сидхарта".
- 1923 Х. Х. се отказва от германско гражданство и става швейцарски поданик. Развежда се с втората си съпруга.
- 1924 Жени се за Рут Венгер.
- 1925 Издава повестта "Курортистът".
- 1926 Х. Х. е приет в литературната секция на Пруската академия на изкуствата.
- 1927 Излиза романът "Степният вълк" и повестта

- “Нюрнбергско пътуване”. Развод и с Рут Венгер.
- 1930 Х. Х. обявява, че напуска Пруската академия на изкуствата. Издава романа “Нарцис и Голдмунд”.
- 1931 Х. Х. се жени за Нинон Долбин. Нанасят се в дома на Хесе в покрайнините на Монтаньола. Х. Х. започва да пише “Игра на стъклени перли”.
- 1932 Издава новелата “Пътуване към Изтока”.
- 1933 След идването на Хитлер на власт Х. Х. избира нов начин за въздействие: написва лични писма до 35 000 германски младежи, за да им разясни чудовищната същност на нацизма.
- 1943 Излиза романът му “Игра на стъклени перли”.
- 1946 Получава Нобелова награда за литература. Романът “Степният вълк” става изключително популярен в САЩ. Зрението на Х. Х. силно се влошава.
- 1955 Х. Х. получава Наградата за мир на германските издатели и книжари.
- 1962 На 8 август Х. Х. пише последната си творба – стихотворението “Скърцането на един пречупен клон”. На 9 август Х. Х. умира в Монтаньола.

„Човек веднага е завладян от магията
на тези стихове и не може
да се освободи.

Какъв свят, изпълнен с тъга и красота,
с човешка топлина
и духовна дълбочина!
Какво тъжно,
сладко, зряло изкуство“

Манфред Хаусман